

Belarus Ülke Raporu

(Otomotiv Sektörü Açısından)

Ar-Ge Şubesi

Mart, 2021

İçindekiler

Başlıca Sosyal Göstergeler ve Genel Ekonomik Görünüm.....	3
2. Dış Ticaret.....	5
Belarus'un İthalatında Başlıca Ürünler	7
Belarus'un İthalatında Başlıca Ülkeler	8
Belarus'un İhracatında Başlıca Ürünler	9
Belarus'un İhracatında Başlıca Ülkeler	9
TÜRKİYE İLE TİCARET	10
Türkiye-Belarus Dış Ticaretinin Seyri (1000 USD).....	10
Türkiye'nin Belarus'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin Dolar)	11
Türkiye'nin Belarus'dan İthalatında Başlıca Ürünler (milyon Dolar)	12
BELARUS'UN OTOMOTİV SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	13
Belarus Otomotiv Sektörü (Adet)	13
Belarus- Yıllar İtibariyle Seçilmiş Mal Grupları Bazında Otomotiv İthalatı- 1000 USD	13
Türkiye-Belarus Otomotiv İhracatı (Bin USD)	14
Türkiye'nin Belarus'a Otomotiv İhracatı- USD.....	14
Belarus'a İhracat Potansiyeli Olan Ürünler	16

Başlıca Sosyal Göstergeler ve Genel Ekonomik Görünüm

Nüfus	9,408 milyon (IMF)
Dili	Rusça, Belarusça (Her ikisi de resmi dil)
Etnik Yapı:	Nüfusun % 84'ü Beyaz Rus, % 8'i Rus, % 3'ü Polonya %5'i Diğer
Yönetim Biçimi	Çift meclisli, başkanlık tipi cumhuriyet rejimi
Para Birimi	Belarus Rublesi(BRb) (1 ABD Doları: 2,40 BRb)
Başkent	Minsk (1,7 milyon)
Önemli Şehirler	Minsk, Gomel, Mogilev, Vitebsk, Grodno, Brest
Yüzölçümü	207.600 km2

Ülke, kuzeyde Letonya, kuzeybatıda Litvanya, kuzeydoğu ve doğuda Rusya Federasyonu, batıda Polonya güneyde ise Ukrayna ile sınır komşusudur. Ülkenin sınırlarının toplam uzunluğu 2969 km'dir. Ülkenin başkenti Minsk'tir.

Denize kıyısı bulunmayan ancak nehirler ve su kaynakları yönünden oldukça zengin olan Belarus topraklarının % 43,2'sini tarım alanları oluşturmaktadır. Ülke yüzölçümünün %40,9 gibi önemli bir kısmını ormanlar oluşturmakta ve bu oran merkezi ve Doğu Avrupa için de önemli bir katkıda bulunmaktadır. Ülke kişi başına 0,94 hektar orman alanı ve 136,1 m3 kereste rezervleriyle Avrupa ortalamasının neredeyse iki katına yakın orman zenginliğine sahiptir.

Ülkenin siyasi ve ekonomik yapısı bakımından son dönemde yaşanan en önemli gelişmelerden biri Rusya Federasyonu, Belarus ve Kazakistan arasında 1 Ocak 2010 tarihinde Gümrük Birliği'nin yürürlüğe girmesidir.

Belarus, petrol ve doğal gaz gibi enerji kaynakları üretimi bakımından fazla zengin olmasa da ülkede petrol işleme sanayi gelişmiştir. Ayrıca mineral ürünleri üretimi bakımında Avrupa'da oldukça üst sıralarda yer almaktadır

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
GSYİH (Cari Fiyatlar -SAGP- milyar \$)	171,65	179,31	189,46	195,12	184,59	194,76
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	-2,53	2,53	3,15	1,22	-5,99	3,49
Kişi Başına Düşen GSYİH'daki Değişim Oranı (Cari Fiyatlar-SAGP- %)	-2,7	2,46	3,29	1,4	-5,52	4,01
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort,%)	11,83	6,03	4,87	5,6	5,61	5,59
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	1,02	0,77	0,43	0,31	2,32	1,83
Devletin Genel Net Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	-1,66	-0,34	1,81	0,63	-4,63	-3
Cari Ödemeler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-3,38	-1,74	0,04	-1,85	-2,93	-2,51

*Satın Alma Gücü Paritesi Kaynak: IMF

Belarus ekonomisine genel olarak bakıldığında Rusya Federasyonu ile yakın ilişkilerinin önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Özellikle dış ticaretinin büyük oranda bu ülkeyle olmasının yanı sıra BDT ülkeleri arasındaki konumu da ekonomik gelişmişlik düzeyini etkilemektedir. Ülkede devletin ekonomideki ağırlığı fazladır; bu anlamda büyük işletmelerin tamamına yakını devlete aittir. Ülke resmi olarak ithal-ikamesi stratejisi izlemekte, bu çerçevede, halk ithal mal satın almak yerine yerli malları kullanmaya teşvik edilmektedir. Devlet bankaları, Belarus ürünü mobilya ve ev eşyaları için ucuz krediler sağlamaktadır. Perakendeci firmalar belirli oranda yerli üretim mallar bulundurmakla yükümlüdür.

İthal ikamesine dayalı kalkınma stratejisinin yanı sıra ülkede var olan potasyum kaynakları ile işlenen petrol sonucu elde edilen petrol ürünleri ihracatta önemli yer tutmaktadır.

Sovyetler Birliği döneminden kalan kamu işletmelerinin üretimden aldığı pay yüksektir. Özelleştirmenin yavaşlaması, sermaye kaçışlarının yaşanmaması, sıkı idari kontroller neticesinde, diğer BDT ülkelerinin aksine, Belarus' un SSCB'nden devraldığı tesisler bağımsızlık sonrasında üretim kapasitelerinin çok az bir kısmını kaybetmiştir. Ancak Belarus ekonomisinde son yıllarda görülen rekabet gücündeki azalmanın sebepleri arasında bu tesislerin teknolojisinin ve sermaye stokunun eskimeye başlaması, üretim yöntemlerinin etkinlikten uzak ve fazla enerji yoğun hale gelmesi ve bazı devlet fabrikalarının üretimden satışlarının azalması sebebiyle stoklarında artışlar yaşanması gösterilebilir.

Ülke ekonomisinin önemli özelliklerinden birisi olarak Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra Rusya petrolünü ve doğalgazını Avrupa ülkelerine göre çok ucuza almaya devam etmesi ve Rusya'dan aldığı ham petrolü işleyerek ihracatında önemli bir kalem olarak kullanması sayesinde yüksek gelirler elde etmesi gösterilebilir. Rusya'dan aldığı doğal gazı transit olarak Avrupa ülkelerine satması da özellikle 2000'lerin başlarından itibaren artan petrol ve doğal gaz fiyatları

düşünüldüğünde, ülkenin dış ticaret dengesini olumlu etkilemiş ve bu dönemde yüksek büyüme hızları göstermesine önemli katkıda bulunmuştur.

Ülke dış ticaretinin büyük bir bölümünü Rusya Federasyonu ile yapmaktadır. Özellikle son yıllarda giderek artan dış ticaret açığı, Rusya pazarındaki rekabet gücünün giderek azalması ve yaşanan ekonomik kriz sonrası ortaya çıkan talep daralmasının yarattığı olumsuzluklarla ilişkilendirilebilir. Rusya Federasyonu'nda yaşanan siyasi ve ekonomik sorunlar da Belarus' u doğrudan etkileyebilmektedir. Gerek ekonomik gerekse siyasi açıdan Rusya Federasyonu'yla olan yakın ilişkiler olumsuz şartlardan da öncelikle etkilenme potansiyelini doğurmaktadır.

Belarus 2008 yılına kadar yüksek büyüme oranları kaydetmiş olmasına rağmen son yıllarda yavaşlayan bir ekonomik büyüme ve makroekonomik istikrar sorunu ile karşı karşıyadır.

İMF verilerine göre 2019 için reel GSYİH büyümesi, % 1,22 olarak gerçekleşen Belarus ekonomisinin 2020 yılında % 6 oranında küçüleceği 2021 yılında ise % 3,5 oranında artacağı tahmin edilmektedir. Buna bağlı olarak 2019 yılı itibarı ile 6.604 ABD Doları (cari fiyatlarla) olduğu ifade edilen kişi başına düşen milli gelirin, 2020 yılında % 5,5 oranında azalacağı beklenmektedir.

Ülkenin GSYİH'nın sabit fiyatlara ve satın alma gücü paritesine göre 2020 yılında % 6 oranında azalarak 185 milyar dolar 2021 yılında ise % 3,5 oranında artarak 195 milyar dolar olması beklenmektedir. Belarus, 2020 yılı itibarıyla 194 ülke arasında dünyanın 73. büyük ekonomisidir.

2019 yılında % 5,6 olan tüketici fiyatlarına göre yıllık ortalama enflasyon oranının, 2020 yılında ve 2021 yılında da fazla değişmeyeceği tahmin edilmekte, cari ödemeler dengesinin GSYİH'ya oranının ise 2020 yılında % 3 oranında, 2021 yılında ise % 2,5 oranında açık vermesi beklenmektedir.

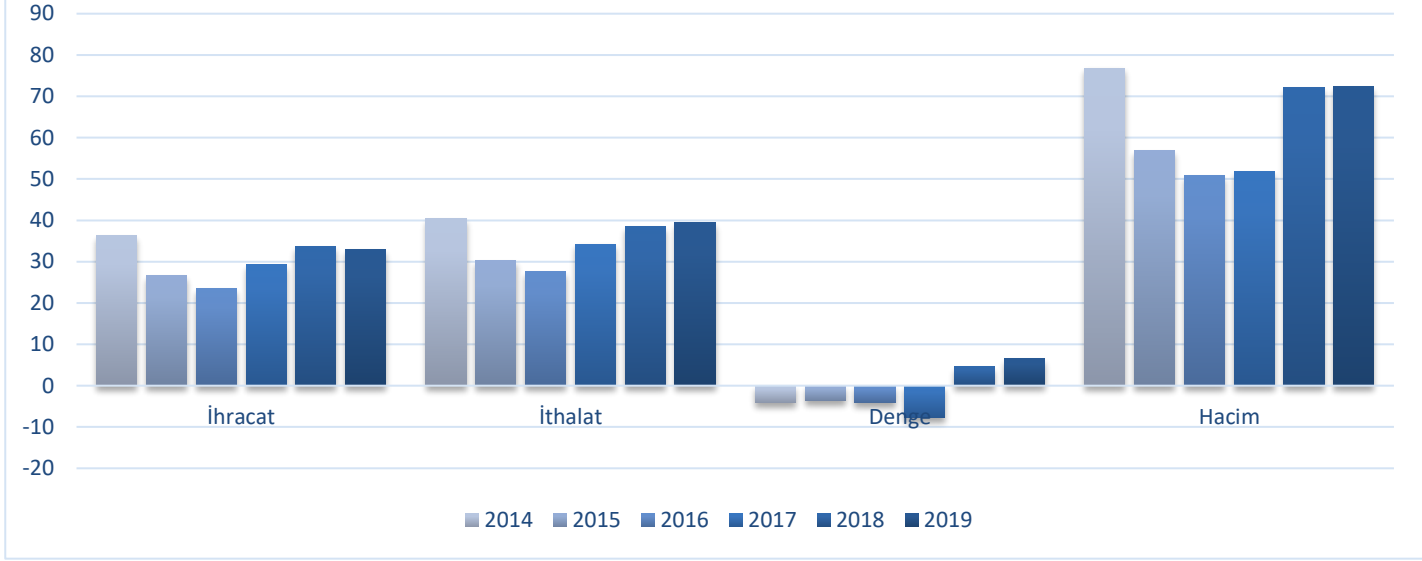
2. Dış Ticaret

Dış Ticaret Göstergeleri (milyon dolar)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
İHRACAT	36,389	26,660	23,537	29,240	33,726	32,955
İTHALAT	40,451	30,291	27,609	34,234	38,409	39,477
DENGE	-4,062	-3,631	-4,050	-7,672	4,683	6,522
HACİM	76,840	56,951	50,878	51,728	72,135	72,432

Kaynak: Trade Map

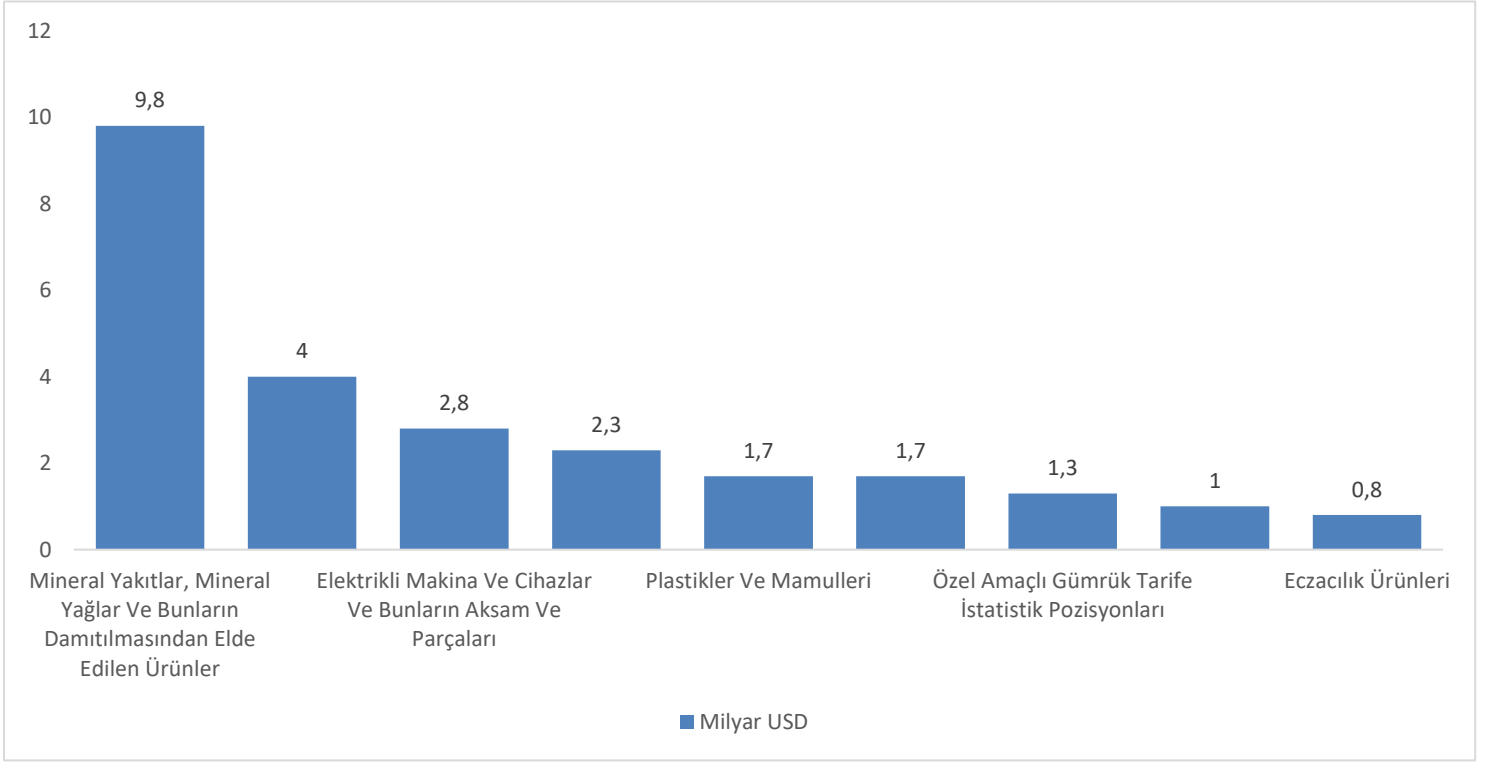
Grafik: Yıllara Göre Belarus Dış Ticaret Göstergeleri

Trademap verilerine göre Belarus'un ülkelere göre ihracat değerleri incelendiğinde Rusya'nın yıllardır ilk sırada olduğu görülmektedir. Ülkenin 2019 yılındaki ihracatı incelendiğinde, 13 milyar dolar ile Rusya'nın, Belarus'un yaklaşık 33 milyar dolar olan toplam ihracat değerinin büyük bir kısmının oluşturduğu görülmektedir. 2019 yılında Türkiye ise, 137 milyon USD ihracat değeriyle Belarus'un ihracat yaptığı ülkeler arasında 21. sıradadır.

Belarus'un 2019 yılında ithalat yaptığı ülkeler incelendiğinde ise, yine ilk sırayı uzun yıllardır Rusya almaktadır. Türkiye ise yaklaşık 600 milyon USD ile ülkenin ithalat yaptığı ülkeler arasında 7. Sıradadır ve ülkenin toplam ithalatında yüzde 2 paya sahiptir.

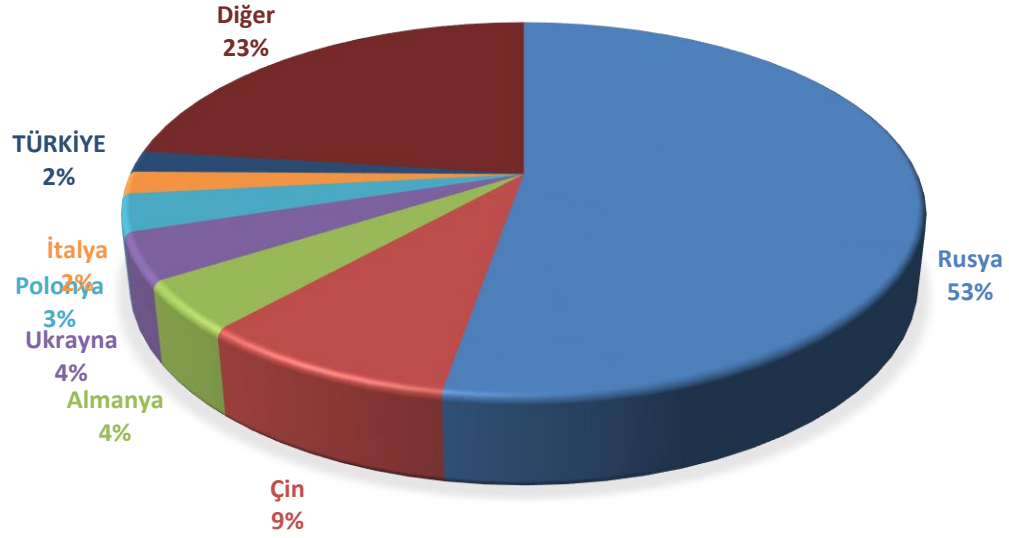
Belarus'un İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak:Trademap

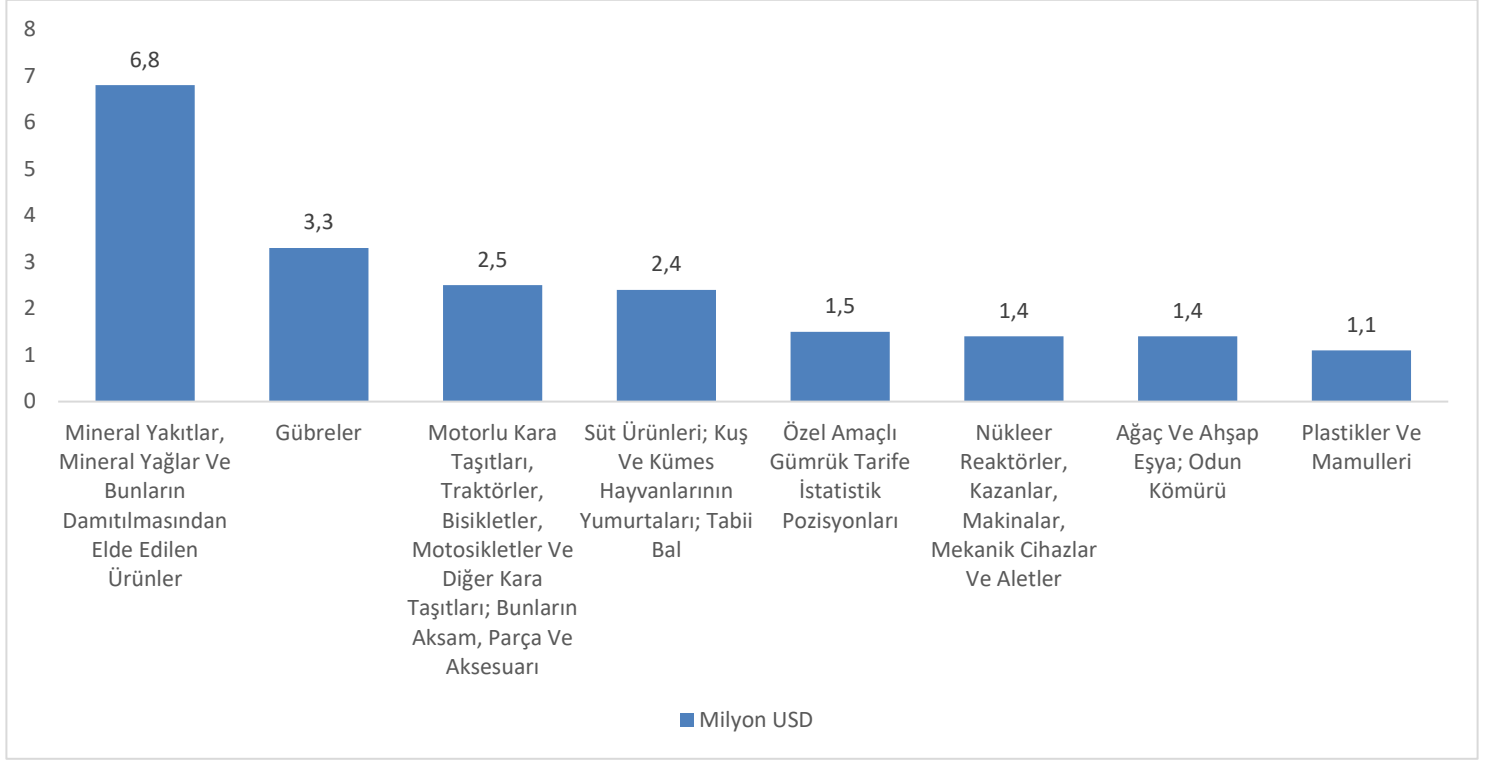
Belarus'un İthalatında Başlıca Ülkeler

2019 YILI BELARUS İTHALATINDA ÜLKELERİN PAYLARI

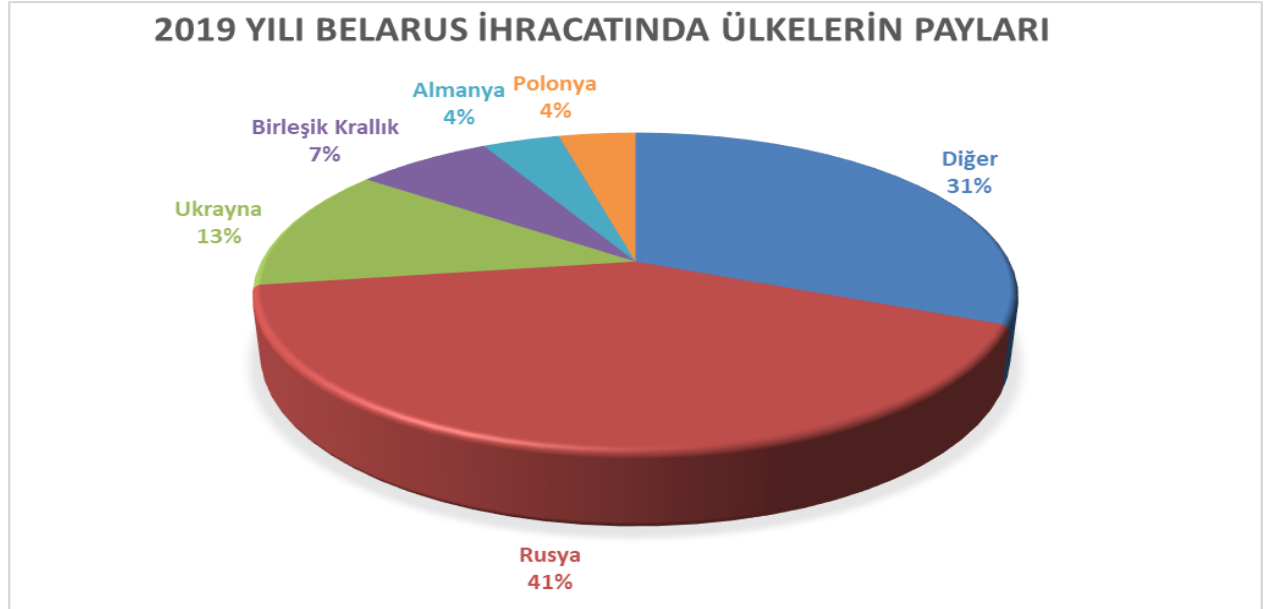
Kaynak:Trademap

Belarus'un İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak:Trademap

Belarus'un İhracatında Başlıca Ülkeler

Kaynak:Trademap

TÜRKİYE İLE TİCARET

Türkiye-Belarus Dış Ticaretinin Seyri (1000 USD)

	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2008	145.337	120.790	266.127	24.547
2009	119.169	83.732	202.900	35.437
2010	186.508	154.633	341.474	32.208
2011	232.680	183.201	415.880	49.479
2012	264.365	190.210	454.574	74.155
2013	303.152	186.840	489.993	116.312
2014	272.394	147.703	420.097	124.691
2015	205.130	192.831	397.961	12.300
2016	357.524	102.567	460.092	254.957
2017	422.369	182.969	605.338	239.399
2018	439.281	193.291	632.572	245.990
2019	530.508	160.171	690.679	370.337
2020	591.132	170.899	762.031	420.233

Kaynak: TÜİK

Türkiye ve Belarus'un ikili ticari ilişkileri incelendiğinde, 2008'den beri dengenin Türkiye lehine olduğu ve 2015 yılından beri ihracatın ve ticaret hacminin giderek arttığı görülmektedir.

Türkiye'nin Belarus'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin Dolar)

GTİP	ÜRÜN ADI	Turkey'nin İhracatı				
		2016	2017	2018	2019	2020
'6006	Diğer örme veya kroşe mensucat	16.742	21.969	45.340	47.279	72.411
'6004	Diğer Örme Mensucat (En>30cm, Elastomerik/Kauçuk İplik=>%5)	7.904	14.502	30.941	31.885	42.662
'5407	Sentetik iplik, monofil, şeritlerle dokumalar	10.174	14.526	19.967	29.134	35.347
'8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	11.052	12.928	14.226	15.145	16.983
'5702	Dokunmuş halılar, yer kaplamaları (kilim, sumak, karaman vb)	4.272	9.131	12.703	13.284	13.984
'5509	Sentetik devamsız liften iplik (dikiş hariç) (toptan)	8.192	14.213	13.106	19.109	12.983
'6204	Örülmemiş veya Kroşe Olmayan Giyim Eşyası ve Aksesuarı	3.736	3.768	6.297	9.160	12.612
'0702	Domates (taze/soğutulmuş)	42.430	53.316	24.210	7.333	11.672
'6110	Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme veya kroşe)	3.508	3.845	7.434	8.872	11.223
'6203	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbiseler	4.156	3.335	5.636	11.218	11.012
	Toplam	357.598	422.011	439.279	530.865	598.746

Kaynak:Trademap

Türkiye'nin Belarus'a ihraç ettiği ürünler incelendiğinde; diğer örme veya kroşe mensucat, sentetik iplik, otomotiv tedarik sanayi, dokunmuş halılar, sentetik liften iplik, örülmemiş veya kroşe olmayan giyim eşyası ve aksesuarları, domates, kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya ve erkekler ve erkek çocuklar için takım elbiselerin ilk 10 ürünü oluşturduğu görülebilir.

Türkiye'nin Belarus'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin Dolar)

GTİP	ÜRÜN ADI	Türkiye'nin İthalatı				
		2016	2017	2018	2019	2020
'3104	Potaslı mineral veya kimyasal gübreler	21.138	31.641	36.580	0	45.829
'9999	Özel Amaçlı Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonları	21.983	49.435	45.148	45.455	38.058
'7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	4.310	37.101	30.929	9.670	14.096
'1003	Arpa	0	0	0	0	11.585
'5503	Sentetik devamsız lifler	4.268	7.005	7.175	13.843	11.207
'7217	Demir veya alaşımsız çelikten teller	6.560	8.448	10.244	6.836	6.976
'4703	Sodali veya sülfatlı kimyasal odun hamuru	0	0	0	0	6.943
'5402	Sentetik filament iplikleri (dikiş ipliği hariç)	3.855	3.856	3.237	5.271	5.100
'2917	Polikarboksilik asitler, bunların anhidritleri, halojenürleri, peroksitleri ve peroksiasitleri	0	834	5.342	2.568	3.445
'5309	Ketenden dokunmuş mensucat	3.474	3.203	7.275	6.441	3.132
	Toplam	102.567	182.969	193.292	125.454	175.982

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin Belarus'tan ithalatı incelendiğinde ilk 10 ürünü; Potaslı mineral veya kimyasal gübreler, Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller, arpa, Sentetik devamsız lifler, Demir veya alaşımsız çelikten teller, Sodali veya sülfatlı kimyasal odun hamuru, Sentetik filament iplikleri, Polikarboksilik asitler ve Ketenden dokunmuş mensucatin oluşturduğu görülmektedir.

BELARUS'UN OTOMOTİV SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ülkenin motorlu araç üretimi 2012 yılındaki 30.000 adetlerden önce 2015 yılında 15.000 adetler seviyesine, daha sonra da 2017 yılında 15.000 adedin de altına gerilemesine rağmen 2018 ve 2019 yıllarında artmıştır ve 2019 yılında 30.000'in üzerine çıkmıştır. 2018 yılına kadar ülkedeki motorlu araçlar pazarı oldukça durağan seyretmiştir. 2018 ve 2019 yıllarında ise katlanarak büyümüştür.

2020 yılında yaşanan COVID-19 salgınından Belarus otomobil pazarı da etkilenmiştir. Belarus otomotiv endüstrisi, hem resmi hem de resmi olmayan dağıtım kanalları aracılığıyla yeni araçların kaynağı açısından Rusya otomobil pazarına büyük ölçüde bağımlı olmuştur. Satışların 12.899 adede düştüğü 2010 krizinin ardından pazar, 2013-2017 yılları arasında 25.000 ile 30.000 arasında bir seviyeyi toparlamıştır. Pazar 2019'da beklentilerin altında bir ekonomik ortamda olmasına rağmen daha da büyümüş ve% 20'lik güçlü bir artışla 65.099 adet kapatmış ve ülke satış rakamlarında rekor kırmıştır. Nitekim, 2020 için Tam Yıl satışları 53.535 olmuştur¹ ve 2019'a kıyasla satışlarda% 17,8'lik bir düşüş bildirilmiştir.

Belarus Otomotiv Sektörü (Adet)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Üretim	22.926	22.990	15.033	17.270	13.428	23.235	30.487
Pazar	24.000	25.800	25.800	22.500	34.809	52.345	63.275

Kaynak: OICA

Belarus- Yıllar İtibariyle Seçilmiş Mal Grupları Bazında Otomotiv İthalatı- 1000 USD

Ürün Grubu	2015	2016	2017	2018	2019
Binek otomobiller	286.208	367.563	725.445	1.096.969	1.239.554
Otomotiv Yan Sanayi	396.042	503.551	589.746	704.751	747.341
Traktörler	46.738	79.412	146.948	212.772	151.834
Eşya Taşımaya Mahsus Motorlu Taşıtlar	52.264	41.018	100.420	136.008	142.765
Özel amaçlı motorlu taşıtlar (insan veya eşya taşımak üzere özel olarak yapılmış olanlar hariç)	15.176	20.701	13.567	64.761	37.283

¹ Focus2move verilerine göre

Toplam	796.428	1.012.245	1.576.126	2.215.261	2.318.777
---------------	----------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Kaynak: Trademap

Trademap verilerine göre 2013 yılında 3 milyar USD'ye yaklaşan Belarus'un 87 faslı ithalatı daha sonraki yıllarda gerilemiş fakat 2015 yılından itibaren yeniden artış göstermiş ve 2019 yılında ülkenin otomotiv ithalatı 2,5 milyar USD'ye yaklaşmıştır. Ülkenin başlıca ithalat ürünleri ise binek otomobiller ile otomotiv yan sanayidir.

Türkiye-Belarus Otomotiv İhracatı (Bin USD)

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
27.358	20.887	11.159	17.135	20.877	22.348	23.388	28.401

Kaynak: TİM

Ülkemizin Belarus'a yönelik otomotiv ihracatı 2013 yılında 30 milyon USD'ye yaklaşırken, ülkenin otomotiv sektöründeki ithalatının düşmesi ile daha sonraki yıllarda gerilemiş olsa da 2020 yılında Türkiye'nin Belarus'a otomotiv ihracatı yüzde 20 artmış ve yeniden 30 milyon USD'ye yaklaşmıştır. Ülkemizin Belarus'a yönelik otomotiv ihracatının tamamına yakını yan sanayi ürünlerinden oluşmaktadır.

Türkiye'nin Belarus'a Otomotiv İhracatı- USD

	2016	2017	2018	2019	2020
OTOMOTİV YAN SANAYİ	16.475.318	20.385.692	21.873.857	22.822.868	26.585.492
OTOBÜS-MİDİBÜS-MİNİBÜS	231.752	452.554	452.845	140.940	0
ÖZEL AMAÇLI MOTORLU TAŞITLAR	250.000	0	0	0	1.815.748
EŞYA TAŞIMAYA MAHSUS MOTORLU TAŞITLAR	178.336	0	0	153.880	0

Kaynak: TİM

2020 yılında Türkiye'nin Belarus'a otomotiv yan sanayinde yaptığı ihracat yüzde 16 artmış ve 27 milyon USD olmuştur. Sonuç olarak her ne kadar küçük bir pazar olsa da ve ülke pazarında Rusya Federasyonu ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin büyük ağırlığı bulunsa da, yan sanayi ithalatına uyguladığı düşük gümrük vergileri ile ülkemize nispeten yakın bir konumda yer alan Belarus yan sanayi ihracatçılarımız için alternatif bir pazar olarak değerlendirilebilir.

Belarus'a İhracat Potansiyeli Olan Ürünler

Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Dünyadan İthalatı (milyon dolar) 2019	Ülkenin Türkiye'den İthalatı (milyon dolar) 2019	Dünyaya İhracatımız (milyon dolar) 2019	Dünya İthalatında Ülkenin Payı (%) 2019	Ülkeye İhracatımızda ki Değişim (%) 2018 - 2019	Ülkenin dünyadan İthalatındaki Değişim (%) 2018 - 2019	Ülkenin İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%) 2019	Gümrük Vergisi Oranları (%) ortalama)
2	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	184,74	1,09	1506,15	0	16,6	-8	Rusya 73,6 Sırbistan 9,1 Polonya 3,4 G. Kore 3,1 Macaristan 2,9 (Türkiye 0,59)	Rusya 0 Sırbistan 0 Polonya 9,1 G. Kore 9,1 Macaristan 9,1 (Türkiye 9,1)
7	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8701	Traktörler	133,39	0,25	1351,82	0	100	-37,3	Almanya 34,3 Belçika 27,5 Hollanda 10,5 Litvanya 6,9 Rusya 6,6 (Türkiye 0,19)	Almanya 8,6 Belçika 8,6 Hollanda 8,6 Litvanya 8,6 Rusya 0 (Türkiye 8,6)
8	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	131,36	0,15	4863,62	0	100	-0,4	Rusya 53,5 Almanya 15,6 Polonya 6,4 Fransa 5,3 Litvanya 3,9 (Türkiye 0,12)	Rusya 0 Almanya 8,9 Polonya 8,9 Fransa 8,9 Litvanya 8,9 (Türkiye 8,9)
21	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8716	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları	83,95	1,51	627,74	0	20,6	-33,2	Almanya 42,9 Polonya 23,9 Rusya 14,4 Litvanya 5,6 Belçika 2,3 (Türkiye 1,8)	Almanya 9,3 Polonya 9,3 Rusya 0 Litvanya 9,3 Belçika 9,3 (Türkiye 9,3)